

COMUNICAT DE PRESĂ

Indicele Percepției Corupției 2023: corupție necontrolată din cauza sistemelor judiciare din ce în ce mai slabe La nivel mondial, majoritatea guvernelor nu reușesc să reducă corupția

Berlin, 30 ianuarie 2024. Indicele Percepției Corupției 2023 (IPC 2023), lansat astăzi de Transparency International, arată că majoritatea țărilor incluse în clasament au progresat puțin sau nu au progresat deloc în combaterea corupției din sectorul public.

Clasamentul IPC 2023 cuprinde 180 țări și teritorii, indicele fiind calculat în baza a 13 surse externe (cercetări/studii ale unor organizații notorii, inclusiv 7 cercetări – pentru Republica Moldova¹). IPC reflectă nivelul corupției din sectorul public perceput de către experți și oamenii de afaceri și este calculat la o scară de la 0 până la 100, unde „0” semnifică corupție totală, iar „100” – lipsă totală de corupție.²

Aspecte generale

Media globală a IPC 2023, de 43 puncte, rămâne neschimbată pentru al doisprezecelea an consecutiv. Circa 2/3 din țări au înregistrat scoruri ale indicelui sub 50 de puncte, ceea ce indică probleme grave în combaterea corupției.

În fruntea clasamentului se află Danemarca cu un scor de 90 de puncte (pentru al șaselea an consecutiv), Finlanda și Noua Zeelandă urmând cu scoruri de 87 și, respectiv, 85 de puncte. La polul opus al clasamentului sunt Somalia (11), Venezuela (13), Siria (13), Sudanul de Sud (13) și Yemenul (16), afectate de crize prelungite și de conflicte armate.

23 de țări – printre ele unele democrații avansate precum Islanda (72), Țările de Jos (79), Suedia (82) și Regatul Unit (71) se află la minime istorice în acest an. Au înregistrat minime istorice și state autoritare precum Iran (24), Rusia (26), Tadjikistan (20) și Venezuela (13).

Din anul 2018, 12 țări au scăzut semnificativ în clasamentul IPC, printre ele fiind atât țări cu venituri mici și medii precum El Salvador (31), Honduras (23), Liberia (25), Myanmar (20), Nicaragua (17), și Venezuela (13), cât și țări cu venituri care le depășesc pe cele medii și cu venituri mari, cum ar fi Argentina (37), Austria (71), Polonia (54), Turcia (34) și Regatul Unit (71). Opt țări au îmbunătățit IPC în această perioadă: Irlanda (77), Coreea de Sud (63), Armenia (47), Vietnam (41), Maldive (39), Moldova (42), Angola (33) și Uzbekistan (33).

Războiul Rusiei împotriva Ucrainei (36) a adus provocări imense guvernării, sporind riscurile de corupție. Cu toate acestea, Ucraina a continuat creșterea de 11 ani a IPC, concentrându-se pe reforme în sistemului judiciar, inclusiv restructurarea organelor de autogovernare judiciară, creșterea independenței sectorului judiciar și consolidarea capacității organului de urmărire penală anticorupție. Totuși, existența unui număr semnificativ de cazuri de corupție la nivel înalt rămâne o preocupare majoră.

Corupția și in justiția

În centrul atenției IPC 2023 sunt aspectele referitoare la *corupție și in justiție*. Potrivit Indicelui statului de drept, lumea se confruntă cu un declin în funcționarea sistemelor de justiție. Țările cu cele mai mici scoruri în acest indice au, de asemenea, scoruri foarte scăzute ale IPC, existând o legătură clară între accesul la justiție și corupție. Atât regimurile autoritare, cât și liderii democratici care subminează justiția contribuie la creșterea impunității față de corupție și, în unele cazuri, chiar o încurajează prin eliminarea consecințelor pentru infractori. Președintele Transparency International, François Valérian, a menționat: „*Corupția va prospera atâta timp cât sistemele de justiție nu vor sancționa infracțiunile și nu vor ține guvernării sub control. Când justiția este cumpărată sau este obiectul ingerințelor politice, oamenii sunt cei care suferă. Liderii ar trebui să investească pe deplin și să garanteze independența instituțiilor care respectă legea și luptă împotriva corupției. E timpul să punem capăt impunității pentru corupție.*”

¹ Bertelsmann Foundation Transformation Index, Economist Intelligence Unit Country Ratings, Freedom House Nations in Transit, Global Insights Country Risk Ratings, PRS International Country Risk Guide, Varieties of Democracy Project, World Justice Project Rule of Law Index.

² De la crearea în 1995, IPC a devenit *principalul indicator al nivelului corupției din sectorul public* la nivel mondial. IPC este calculat în baza a mai multe cercetări, scorurile atribuite reflectând opiniile experților și ale personalităților din mediul de afaceri, nu ale publicului. Metoda de calcul al IPC este revizuită cu regularitate pentru a asigura ca indicele să fie cât mai robust și mai coerent. Revizuirea cea mai recentă, efectuată de Centrul comun de cercetări al Comisiei Europene a fost efectuată în 2017. Scorurile IPC începând cu 2012 pot fi comparate de la an la an. Pentru mai multe informații, a se consulta: <https://www.transparency.org/en/news/how-cpi-scores-are-calculated>

Instituțiile judiciare și de poliție independente, transparente și bine dotate cu resurse sunt esențiale pentru a ține corupția sub control. Mai mult, pentru a asigura eficiența acestor instituții, este esențial de a preveni ingerința în activitatea acestora, abuzul de putere politică, mita și alte forme de corupție.

"Corupția agravează nedreptatea socială și îi afectează în mod disproporționat pe cei mai vulnerabili. În multe țări, persistă obstacole în calea justiției pentru victimele corupției. Este timpul să spargem barierele și să ne asigurăm că oamenii pot avea acces efectiv la justiție. Toată lumea merită sisteme juridice echitabile și favorabile incluziunii, în care vocea victimelor să fie ascultată în fiecare etapă. Orice altceva este un afront adus justiției" a declarat Daniel Eriksson, directorul general al Transparency International.

Transparency International face apel la guverne să ofere sistemelor de justiție independența, resursele și transparența necesare pentru a pedepsi efectiv infracțiunile de corupție și pentru a asigura controlul și echilibrul puterilor în stat. Acolo unde este necesar, trebuie să fie introduse proceduri și legi mai bune.

Republica Moldova în clasamentul IPC 2023

Republica Moldova a înregistrat un scor al IPC 2023 de 42 de puncte, fiind pe locul 80 din 180 țări incluse în clasament și înregistrând o creștere de 10 puncte pe parcursul ultimilor cinci ani (2019 – 32, 2020 – 34, 2021 – 36, 2022 – 39, 2023 – 42 puncte). Printre „vecinii de clasament” ai Republicii Moldova sunt China, Ungaria, Macedonia de Nord (cu scoruri ale IPC de 42 de puncte), Cosovo (41) și Africa de Sud (41). Pentru comparație: România a înregistrat un scor al IPC de 46 puncte, Bulgaria (45), Cehia (57), Estonia (76), Lituania (61), Letonia (60).

Anul 2023 în Republica Moldova a fost marcat de adoptarea mai multor legi și documente de politici publice anticorupție importante. Printre acestea: Legea privind accesul la informații de interes public, care a adus cadrul normativ național în conformitate cu standardele internaționale; Programul Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028, care după mai mulți ani de lipsă a unui document strategic nou în domeniu, oferă o viziune asupra modului în care vor fi abordate activitățile anticorupție în următorii ani. A fost modificat Codul de Procedură Penală, inclusiv pentru a asigura Procuratura Anticorupție cu suficiente capacități de a detecta, investiga și urmări corupția mare. A fost aprobată crearea Platformei de dialog și participare civică la procesul decizional al Parlamentului. Pe parcursul anului a fost constituită o nouă componentă a Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, precum și au fost îmbunătățite unele aspecte din cadrul normativ aferent.

Cu toate acestea, reforma în sistemul judiciar trenează, restanțele la acest capitol fiind recunoscute de guvernanți. Rămân tratate necorespunzător mai multe recomandări înaintate de Grupul de state contra corupției în cadrul runde a IV-a de evaluare a Republicii Moldova. Deși a crescut numărul dosarelor împotriva funcționarilor de rang înalt, rata de condamnare rămâne modestă. Protagonistii „furtului miliardului” nu-și ispășesc pedeapsa. Nici un leu din banii extrași fraudulos din sectorul bancar așa și n-a fost întors în vistieria statului.

Astfel, urmează a fi depuse eforturi substanțiale în realizarea efectivă a sarcinilor asumate în combaterea corupției și reformarea sistemului justiției, sarcini care devin și mai importante din perspectiva lansării negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

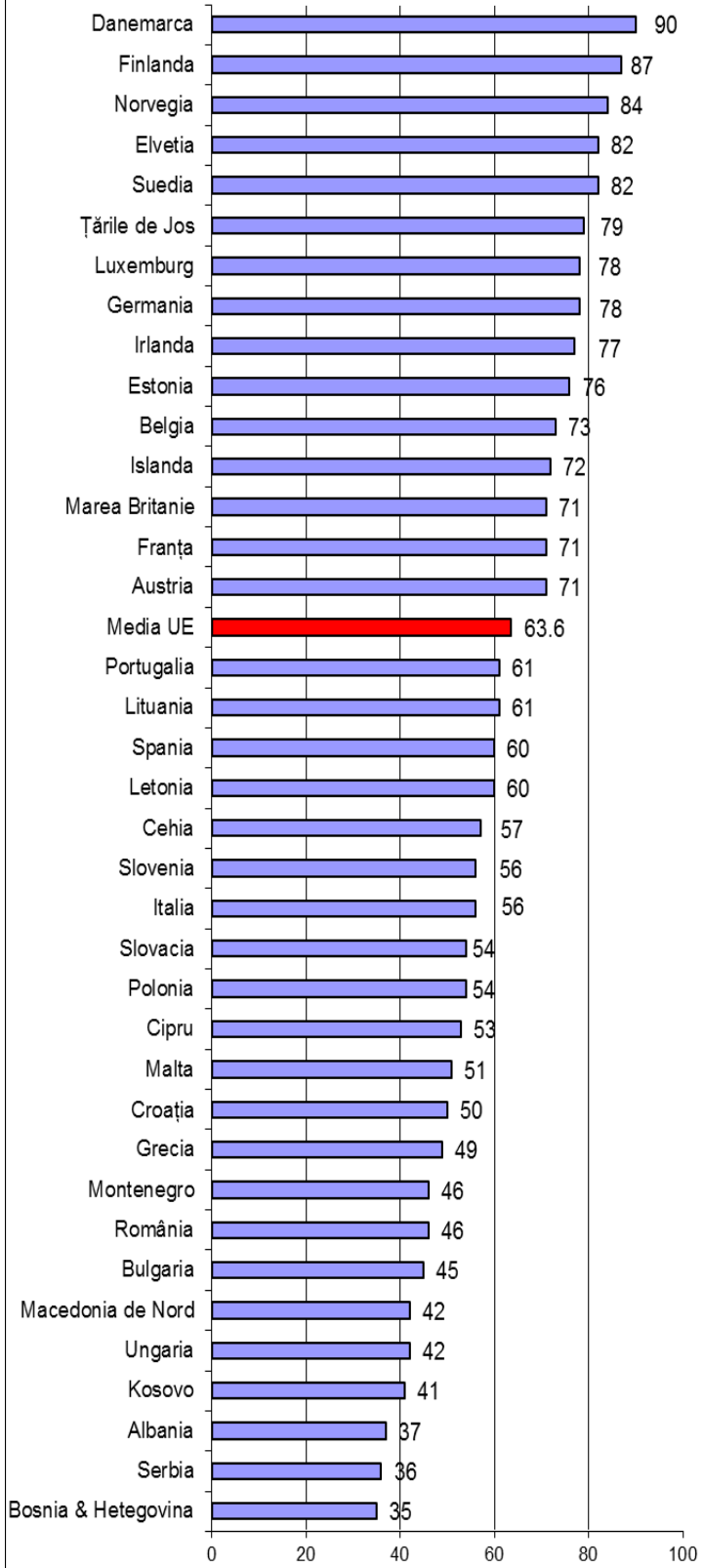
Tel. de contact: +373 069646492, www.transparency.md

A se vedea mai jos următoarele grafice:

- *IPC 2023 pentru țările UE +*
- *IPC 2023 pentru țările Parteneriatului Estic.*

Detaliile privind Indicele Perceperii Corupției 2023 sunt disponibile pe www.transparency.org

Scorul IPC 2023 UE +



Scorul IPC 2023 în țările Parteneriatului Estic

